

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για συνεργασία στους τομείς της υγείας και των ιατρικών επιστημών»

Ι. Γενικές Παρατηρήσεις

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η Διάρκης Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, αποτελείται από τρία (3) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, σκοπός του παρόντος είναι η κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για συνεργασία στους τομείς της υγείας και των ιατρικών επιστημών, που υπογράφηκε στην Άγκυρα, στις 13 Μαΐου 2024, και συμβάλλει στην ενίσχυση των σχέσεων φιλίας μεταξύ των δύο χωρών και στην ανάπτυξη διμερούς συνεργασίας στον τομέα της υγείας.

Με το άρθρο πρώτο κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει η παρ. 1 του άρθρου 28 του Συντάγματος η Συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για συνεργασία στους τομείς της υγείας και των ιατρικών επιστημών, που υπογράφηκε στην Άγκυρα, στις 13 Μαΐου 2024.

Η υπό κύρωση Συμφωνία αποτελείται από το προοίμιο και εννέα (9) άρθρα. Με το προοίμιο ορίζονται ως Συμβαλλόμενα Μέρη της Συμφωνίας η Ελληνική Δημοκρατία και η Δημοκρατία της Τουρκίας, οι οποίες εκφράζουν, με-

2

ταξύ άλλων, τη βούλησή τους για ενίσχυση της μεταξύ τους συνεργασίας, καθώς και για την ανταλλαγή και τη διάδοση τεχνολογιών στον τομέα της υγείας. Με το άρθρο 1 προσδιορίζεται ο σκοπός της υπό κύρωση Συμφωνίας, ο οποίος είναι η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των Συμβαλλομένων Μερών στους τομείς της υγείας και των ιατρικών επιστημών, στη βάση των αρχών της ισότητας, της αμοιβαιότητας και του αμοιβαίου οφέλους. Με το άρθρο 2 καθορίζονται οι ειδικότεροι τομείς συνεργασίας, οι οποίοι περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: (1) την ενίσχυση των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης, (2) την ενίσχυση της δημόσιας υγείας, (3) τη βελτίωση της διοίκησης των νοσοκομείων, (4) τη διεύρυνση των επενδυτικών ευκαιριών και της στρατηγικής συνεργασίας για φαρμακευτικά και ιατροτεχνολογικά προϊόντα, καθώς και ιατρικές προμήθειες και καλλυντικά, (5) τη βελτίωση του πλαισίου υγειονομικής νομοθεσίας, (6) την υποστήριξη δράσεων διεθνούς συνεργασίας, όπως συμμετοχές σε διεθνείς οργανισμούς και επιστημονικές συναντήσεις, (7) την αναβάθμιση υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και φυσικών καταστροφών, (8) την ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα της φροντίδας υγείας, και (9) την ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων υγείας. Με το άρθρο 3 καθορίζονται οι μέθοδοι συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών στους τομείς που περιγράφονται με το άρθρο 2. Οι μέθοδοι αυτοί περιλαμβάνουν: α) την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών, β) τις αμοιβαίες επισκέψεις αντιπροσωπειών, εμπειρογνομόνων και υγειονομικού προσωπικού, γ) την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων εργασίας, δ) τη συνδιοργάνωση συναντήσεων, όπως επιχειρηματικών φόρουμ υγείας, εκθέσεων και συνεδρίων, με φυσική ή διαδικτυακή συμμετοχή, και ε) την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων οργανισμών των δυο κρατών. Με το άρθρο 4 τίθενται οι οικονομικές ρυθμίσεις της Συμφωνίας. Σύμφωνα με αυτές, κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει την κάλυψη των εξόδων που σχετίζονται με τις επισκέψεις των εκπροσώπων του στην επικράτεια του άλλου Μέρους, καθώς και με τη συμμετοχή του στα έργα και τα προγράμματα που περιγράφονται στην παρούσα Συμφωνία. Ορίζεται, επίσης, ότι κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος δύναται να αναλαμβάνει δραστηριότητες σύμφωνα με τη διαθεσιμότητα προσωπικού, πόρων και οικονομικών κεφαλαίων. Με το άρθρο 5 ορίζονται τα Υπουργεία Υγείας των Συμβαλλομένων Μερών ως οι αρμόδιες εκτελεστικές αρχές για την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας. Με το άρθρο 6 συμφωνείται η συγκρότηση Μεικτής Ομάδας Εργασίας για τον συντονισμό της συνεργασίας στο πλαίσιο

της παρούσας Συμφωνίας, η οποία θα αποτελείται από ίσο αριθμό μελών και θα συνεδριάζει μία φορά ετησίως, εναλλάξ, στην επικράτεια των Μερών, υπό την προεδρία του Μέρους υποδοχής, σε ημερομηνία που θα καθορίζεται κατόπιν κοινής απόφασης. Με το άρθρο 7 τα Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνούν ότι κάθε διαφορά που ενδέχεται να προκύψει από την ερμηνεία ή την εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας θα επιλύεται μέσω διαβουλεύσεων και φιλικών διαπραγματεύσεων. Με το άρθρο 8 συμφωνείται ότι οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται στο πλαίσιο συνεργασίας κατ' εφαρμογήν της παρούσας Συμφωνίας είναι εμπιστευτικές, και κοινοποιούνται μόνο κατόπιν γραπτής συναίνεσης των Μερών. Η υποχρέωση τήρησης της εμπιστευτικότητας δεσμεύει τα Συμβαλλόμενα Μέρη και μετά τη λήξη ή τον τερματισμό της Συμφωνίας, εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά εγγράφως μεταξύ τους. Με το άρθρο 9 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την έναρξη ισχύος, τη διάρκεια, την τροποποίηση και τον τερματισμό της παρούσας Συμφωνίας. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η Συμφωνία τίθεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία λήψης της τελευταίας έγγραφης γνωστοποίησης, μέσω της διπλωματικής οδού, με την οποία τα Συμβαλλόμενα Μέρη ενημερώνουν αμοιβαία για την ολοκλήρωση των εσωτερικών τους διαδικασιών που απαιτούνται για την έναρξη ισχύος της. Η Συμφωνία ισχύει για περίοδο πέντε (5) ετών και ανανεώνεται αυτομάτως για διαδοχικές περιόδους ενός (1) έτους, εκτός αν ένα εκ των Μερών γνωστοποιήσει εγγράφως στο άλλο την πρόθεσή του να την καταγγείλει. Η παρούσα Συμφωνία δύναται να τροποποιηθεί κατόπιν αμοιβαίας έγγραφης συναίνεσης των Μερών και εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων εκάστου Συμβαλλόμενου Μέρους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που απορρέουν για την Ελληνική Δημοκρατία από την ιδιότητά της ως Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με το άρθρο δεύτερο παύει η ισχύς της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για συνεργασία στον τομέα της υγείας, η οποία υπογράφηκε στην Αθήνα, στις 28 Σεπτεμβρίου 2005, καθώς και των τεσσάρων (4) Πρωτοκόλλων της, που υπογράφηκαν στην Κωνσταντινούπολη, στις 4 Μαρτίου 2013, και καταργούνται οι ν. 3445/2006 (Α' 47), 4306/2014 (Α' 243), 4317/2014 (Α' 273), 4318/2014 (Α' 274) και 4319/2014 (Α' 275) με τους οποίους κυρώθηκαν, αντιστοίχως, η ανωτέρω Συμφωνία και τα τέσσερα Πρωτόκολλά της.

Με το άρθρο τρίτο ορίζεται ότι η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και της Συμφωνίας που κυρώνεται, από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 9 αυτής.

Β. Οι συμβατικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου δηλώνονται στο Σύνταγμα με σειρά όρων («διεθνείς συμβάσεις» (άρθρο 28 παρ. 1), «συνθήκη ή συμφωνία» (άρθρο 28 παρ. 2), «διεθνείς συνθήκες» (άρθρο 36 παρ. 4)). Η ορολογική αυτή πολυμορφία οφείλεται σε έλλειψη συντακτικού συντονισμού, και όχι σε οποιαδήποτε νομοτεχνική ανάγκη (βλ. Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σελ. 163).

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 36 του Συντάγματος, για την κύρωση των διεθνών συνθηκών απαιτείται έγκριση της Βουλής με τυπικό νόμο. Ειδικότερα, με την ως άνω ρύθμιση ορίζονται τα εξής: «[ο]ι συνθήκες για εμπόριο, φορολογία, οικονομική συνεργασία και συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις, και όσες άλλες περιέχουν παραχωρήσεις για τις οποίες, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του Συντάγματος, τίποτε δεν μπορεί να οριστεί χωρίς νόμο, ή οι οποίες επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες, δεν ισχύουν χωρίς τυπικό νόμο που τις κυρώνει». Ο όρος «επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες» ερμηνεύεται ως αναφορά σε διεθνείς συνθήκες των οποίων η εφαρμογή συνεπάγεται άμεση οικονομική ή θεσμική επιβάρυνση για τους πολίτες, είτε σε ατομικό επίπεδο είτε ως μέλη ορισμένων κοινωνικών ή επαγγελματικών κατηγοριών (βλ. Εμμ. Ρούκουνα, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, 5η έκδ., 2025, σελ. 90). Ο κυρωτικός νόμος πρέπει να έχει τη μορφή τυπικού νόμου, ο οποίος ψηφίζεται, εκδίδεται και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 1 του άρθρου 42 του Συντάγματος.

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει τη διττή λειτουργία του κυρωτικού νόμου, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί υπό το κράτος των προηγούμενων Συνταγμάτων από τη θεωρία, τη νομοθετική πρακτική και τη νομολογία, η οποία συνίσταται στο ότι με την ψήφιση του κυρωτικού νόμου, αφενός, γίνεται αποδοχή του περιεχομένου της συνθήκης και παρέχεται συγκατάθεση προς επικύρωσή της στο αρμόδιο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας και, αφετέρου, εντάσσεται η συνθήκη στο εσωτερικό δίκαιο και επιτάσσεται η εκτέλεσή της από τα όργανα του κράτους (βλ., ενδεικτικά, Εμμ. Ρούκουνα, Σύνταγμα και Διεθνές Δίκαιο, σε Η επίδρασις του Συντάγματος του 1975 επί του ιδιωτικού

και επί του δημοσίου δικαίου, 1976, σελ. 91, και του ιδίου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, 2021, σελ. 42-43, Αγγ. Γιόκαρη, Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, 2001, σελ. 83, Κ. Οικονομίδη, σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Θεωρία των πηγών, παρ. 44. Βλ., όμως, και Κ. Ιωάννου, όπ. π., σελ. 163 επ. και 168 επ., κατά τον οποίο ο κυρωτικός νόμος δεν αποτελεί ταυτόχρονα και εξουσιοδότηση ή συγκατάθεση για την επικύρωση).

Η διαδικασία της κύρωσης των διεθνών συνθηκών ή συμβάσεων ρυθμίζεται από το άρθρο 112 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Η ψήφιση των σχετικών κυρωτικών νομοσχεδίων (ή προτάσεων νόμων) γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 108 του ΚτΒ, χωρίς συζήτηση ή μετά από περιορισμένη συζήτηση, με εξαίρεση τα νομοσχέδια που αφορούν στην κύρωση συμβάσεων σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος. Οι κυρωτικοί νόμοι περιέχουν δύο κατηγοριών διατάξεις: α) τις κυρωτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κυρωτική ρήτρα και το κείμενο της συνθήκης, καθώς και διατάξεις των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο δηλώσεων που η συνθήκη επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύουν την υπογραφή, την επικύρωση ή την έγκρισή της, ή τυχόν επιτρεπόμενες επιφυλάξεις και β) τις κοινές νομοθετικές, με τις οποίες ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων της σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές. Κοινές νομοθετικές θεωρούνται και εκείνες που ρυθμίζουν την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του κυρωτικού νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί του άρθρου δεύτερου

Με το άρθρο δεύτερο παύει η ισχύς της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Τουρκίας για συνεργασία στον τομέα της υγείας, η οποία υπογράφηκε στην Αθήνα, στις 28 Σεπτεμβρίου 2005, καθώς και των τεσσάρων (4) Πρωτοκόλλων της, που υπογράφηκαν στην Κωνσταντινούπολη, στις 4 Μαρτίου 2013, και καταργούνται οι αντίστοιχοι κυρωτικοί νόμοι.

Για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας, θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο να αναφερθούν ρητώς οι τίτλοι των τεσσάρων Πρωτοκόλλων της υπό κατάργηση Συμφωνίας. Επιπλέον πρέπει να απαλειφθεί το οριστικό άρθρο «τα» πριν από τη φράση «καθένα από τα Πρωτόκολλα».

Αθήνα, 4 Νοεμβρίου 2025

Η εισηγήτρια
Σοφία Γαλάνη
Επιστημονική Συνεργάτις
Επίκουρη Καθηγήτρια
του Παντείου Πανεπιστημίου

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄
Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών